

2024-02-08

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: SOCN-2024-00073

Remiss – För barn och unga i samhällsvård SOU 2023:66 *Synpunkter till kommunstyrelsen över remiss*

Förslag till beslut

1. Socialnämnden överlämnar synpunkter över remissen För barn och unga i samhällsvård SOU 2023:66 till kommunstyrelsen i enlighet med bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 8 februari 2024.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen har gett i uppdrag åt en särskild utredare att se över och föreslå åtgärder för hur kvaliteten i vården kan öka för placerade barn och unga, För barn och unga i samhällsvård SOU 2023:66. Syftet med uppdraget är att säkerställa att barn och unga som placeras utanför det egna hemmet alltid ska garanteras trygghet, säkerhet och en i övrigt god vård. Nacka kommun är inte remissinstans, men önskar ändå lämna synpunkter på utredarens förslag.

Barn- och familjeenheten ställer sig huvudsakligen positiv till utredningens förslag. Vi anser dock att familjehem inte ska ges möjlighet till att överklaga ett tillståndsbeslut, då det skulle kunna innebära att barnets rättigheter eftersätts. Barn- och familjeenheten önskar även ett förtydligande av när uppgiftslämnande till IVO ska ske samt när andra kommuner får tillgång till uppgifterna i det nya familjehemsregistret. Barn- och familjeenheten föreslår att utredande kommun får företräde till utrett familjehem under viss tid för att göra matchningsutredning och placera barn i aktuellt familjehem.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft från och med den 1 november 2025 respektive 1 september 2026.

Kommunens yttrande ska inlämnas senast den 22 mars. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Ärendet

Ärendets beredning

Den 7 oktober 2021 gav regeringen i uppdrag åt en särskild utredare att se över och föreslå åtgärder för hur kvaliteten i vården kan öka för placerade barn och unga, För barn och unga i samhällsvård SOU 2023:66 (bilaga 1). Syftet med uppdraget var att säkerställa att barn och unga som placeras utanför det egna hemmet alltid ska garanteras trygghet, säkerhet och en i övrigt god vård.

Regeringen har remitterat förslagen För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66) till olika instanser (bilaga 3). Remissvaren ska ha kommit till Socialdepartementet senast 22 mars 2024. Betänkandet har inte remitterats till Nacka kommun men barn- och familjeenheten har valt lämna synpunkter inom två områden för lyfta otydligheter i förslaget samt att stärka barnets rättigheter (bilaga 2). Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft från och med den 1 november 2025 respektive den 1 september 2026.

Remissvaret ska ha kommit till Socialdepartementet senast 22 mars 2024

Utredningens förslag i korthet

I SOU 2023:66 föreslås ändringar i olika lagar och förordningar. Cirka 130 förslag inom områdena nationell styrning och uppföljning av samhällsvården, socialnämndens ansvar för en stärkt vårdkedja, stärkt kvalitet i familjehemsvård, stärkt kvalitet i HVB och stödboende, tillgång till jämliks hälso- och sjukvård och tandvård, en väl fungerande skolgång samt område fortsatt stöd efter 18 års ålder och stöd efter samhällsvård. Utredningen föreslår också en ny lag och en ny förordning om register över familjehem för barn och unga samt ändringar i lagen (2017:209) om hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

Barn- och familjeenhetens synpunkter gäller följande förslag;

1) Beslut om tillstånd som familjehem får överklagas

Utredningen föreslår att krav på tillstånd att vara familjehem införs i socialtjänstlagen (SoL) samt att tillståndsbeslutet får överklagas av familjehemmen. Som skäl framförs bland annat att det kan få stora konsekvenser för barn när familjehem och socialnämnd inte är överens om bedömningen. Utredningen tar även upp att tillstånd vid en domstolsprövning skulle kunna visa sig vara överklagbart enligt bestämmelserna i 41 § FL om särskilda regler för överklagande även om bestämmelser inte införs i SoL. Dom framför även vikten av att avslag att bli familjehem ska grunda sig på en likvärdig och rättssäker bedömning.

2) Uppgiftslämnande till registret

Utredningen föreslår att de familjer som getts tillstånd av en socialnämnd ska samlas i ett

register som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) förvaltar. Socialnämnden utreder och ger familjehemmet tillstånd och därefter rapporteras familjen till IVO:s register. I utredningen, Förslag till förordning (0000:000) om register över familjehem för barn och unga 3 § står att Socialnämnden löpande ska lämna uppgifter till IVO när tillståndet är klart.

Barn- och familjeenhetens bedömning samt förslag på synpunkter

Barn- och familjeenheten ställer sig positiv i stort till utredningens förslag till lagändringar men vill lyfta ett par otydligheter och risker som uppmärksammas. Det gäller förslag om familjehems rätt att överklaga ett beslut om tillstånd samt uppgiftslämnande till IVO:s familjehemsregister.

1) Beslut om tillstånd som familjehem får överklagas

Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas (1 kap 2 § SoL). Vidare ska socialnämnden enligt 5 kap 1 § SoL bland annat verka för att barn växer upp under trygga och goda förhållanden. Socialnämnden har ett stort ansvar och kunskap om vård av unga i familjehem samt vad det innebär att vara familjehem.

Vad som krävs för att ta emot någon annans barn i sitt hem regleras bland annat i SOSFS 2012:11. Det kan handla om att familjehemmet ska ha tid, plats, god samarbetsförmåga, god hälsa och förmåga att stödja den unges kontakt med näststående och i skolarbete. Det bidrar till att säkerställa att barnets rättigheter och behov kan tillgodoses.

Att hänvisa till att familjehem kan överklaga enligt 41 § FL ser vi inte som tillämpligt då paragrafen förutsätter att familjehemmet är part i målet samt att deras situation skulle påverkas på ett inte obetydligt sätt av beslutet. Det måste vara barnets behov som styr familjens lämplighet inte familjehemmets önskemål.

Att bli familjehem kan inte ses som en rättighet. Familjer som inte har någon tidigare erfarenhet av att vara familjehem kan ha svårt att bedöma vad som krävs av dem som familjehem och hur ett uppdrag som familjehem kan påverka hela familjen. När socialnämnden fattar beslut om att bevilja tillstånd att vara familjehem grundar det sig på en professionell bedömning enligt ovan.

Barn- och familjeenheten ställer sig negativ till utredningens förslag att ge familjehem möjlighet att överklaga ett tillståndsbeslut då det skulle kunna innebära att barnets rättigheter eftersätts.

2) Uppgiftslämnande till familjehemsregister

Barn- och familjeenheten kan se stora fördelar med ett nationellt register för familjehem, men önskar att information om hur uppgiftslämnandet till IVO ska se ut

blir mer tydligt. Utifrån förslaget kan det tolkas som att uppgiftslämnandet ska ske så snart tillståndet är klart. Farhågan är att samtliga kommuner då får tillgång till familjehem som getts tillstånd av annan kommun och anmälts till registret. Ett förslag skulle kunna vara att utredande kommun får företräde till utrett familjehem under viss tid, exempelvis 3 månader, för att göra matchningsutredning och placera barn. Risken är annars att vissa kommuner avstår att utreda familjehem, något som är tidskrävande, och/eller avvaktar att hem läggs in i registret. Detta skulle kunna påverka nyrekrytering av familjehem.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag på synpunkterna som lämnats medför inte några ekonomiska konsekvenser för socialnämnden.

Konsekvenser för barn

Placerade barn och unga är en särskilt utsatt grupp och att barnrättsperspektivet inom flera områden stärks i de nya förslagen, SOU 2023:66, är positivt. Förslagen som barn- och familjeenheten lämnar synpunkter över bedöms däremot utgöra ett sämre skydd för barn som placeras i samhällsvård.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 8 februari 2024

Bilaga 1. Utdrag ur SOU 2023:66, sammanfattning och författningsförslag

Bilaga 2. Förslag på synpunkter

Bilaga 3. Remissmissiv

Caroline Andreasson
Enhetschef
Barn- och familjeenheten

Christina Sandahl
Kvalitetsutvecklare
Kvalitet individ och familj